Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu, Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. si 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă si învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 207. | Braşovŭ, Mercurĭ 21 Septemvre (3 Octomvrie) | 1888.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii foiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ 3 fl.
pe şése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe şése lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Braşovŭ, 20 Septemvrie v.

Trăimŭ în epoca proceselorŭ politice.

Celŭ mai mare şi mai penibilŭ procesŭ politicŭ alŭ timpului de faţă este în ajun de-a se desfăşura în Germania.

Le este cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri câtă sensaţiă a produsŭ în Germania publicarea unui estrasŭ din memoriile rĕposatului împĕrat Fridericŭ, care cuprinde anii rĕsboiului franco-germanŭ 1870 şi 1871.

Revista „Deutsche Rundschau“, în care s'a publicatŭ acestŭ estrasŭ observă, că rĕposatulŭ împĕratŭ însuşĭ a împărtăşitŭ trimiţĕtorului memoriile sale, din carĭ acesta spre a fi discret împărtăşesce numai unŭ estrasŭ.

In însemnările memoriale ale împĕratului Fridericŭ se oglindéză nobleţa caracterului şi a sentimentelorŭ acestuia şi din cuprinsulŭ lorŭ iesŭ la ivélă generósele intenţiunĭ şi adevĕratulŭ liberalismŭ, ce'lŭ nutrea elŭ în peptulŭ sĕu, arḑêndŭ de dorulŭ ca odată, când îlŭ va chiăma provedinţa pe tronŭ, sĕ pótă realisa înaltele sale idei pentru binele şi fericirea poporului germanŭ.

Din estrasulŭ publicatŭ în „Deutsche Rundschau“ mai reiese încă, că rĕposatulŭ împĕratŭ, pe atuncĭ prinţŭ de corónă, a fostŭ mai de multe orĭ în conflictŭ de idei cu prinţulŭ Bismarck, pe când pe mareşalulŭ Moltke îlŭ laudă şi'lŭ admiră necondiţionatŭ.

In deosebĭ a fostŭ cestiunea proclamării împĕrăţiei germane, care a adusŭ în conflictŭ pe prinţulŭ de corónă cu Bismarck, căcĭ pe când acesta ḑicea, că trebue sĕ se aştepte dela timpŭ desvoltarea cestiunei germane, Fridericŭ cerea ca sĕ se foloséscă momentulŭ favorabilŭ, sĕ se proclame împĕrăţia germană şi sĕ se procédă în casŭ de lipsă cu tótă energia faţă cu principii germanĭ.

„Eu — scrise prinţulŭ de corónă la 24 Ianuarie 1871 — mĕ sêmtŭ ca Germanŭ, nu cunoscŭ nicĭ o deosebire între Bavarezĭ, Badensĭ şi cum se mai numescŭ locuitorii celorŭ 33 de patrii, însĕ nu voescŭ sĕ mĕ amestecŭ nicidecum în afacerile lorŭ interne séu sĕ le răpescŭ individualitatea. O de m'ar privi toţĭ Germanii pe mine şi pe soţia mea ca ai lorŭ şi nu ca nisce Prusianĭ, carĭ se impunŭ!“

Grija cea mai mare i-o făcea prinţului de corónă reconstruirea naţională şi liberală a vieţii de statŭ în Germania. După atâtea jertfe ce le-a adusŭ poporulŭ germanŭ, ḑice elŭ, este în dreptŭ de a aştepta dela dinastia Hohenzollern sĕ se realiseze visurile sale privitóre la restabilirea împĕrăţiei pe base adevĕratŭ liberale.

Dér nu toţĭ gândeau ca dênsulŭ. Elŭ recunósce, că în Germania nu se guvernéză în spiritulŭ sĕu şi esclamă în însemnările sale dela 7 Martie făcute în Ferrières: „Mĕ îndoiescŭ în sinceritatea pentru reconstruirea în sensŭ liberalŭ a imperiului şi credŭ, că numai unui *nou timpŭ*, care va avé sĕ socotéscă cu mine, îi va fi datŭ a-o vedé realisată...“ „Eu voiu fi celŭ dintâiu principe, care va păşi înaintea poporului sĕu sincerŭ şi fără de reservă devotatŭ instituţiunilorŭ sale constituţionale... nu voiu aduce cu mine sentimente de de ură în contra Francesilorŭ, ci mai multŭ nisuinţa de împăcare.“

Ca pe timpulŭ când trăia încă împĕratulŭ Fridericŭ, se născŭ şi în urma publicării memoriilorŭ lui o viuă şi vehementă discussiune în pressa liberală progresistă de o parte şi în pressa conservativă şi bismarkiană-reacţionară de altă parte. Progresiştii au căutatŭ sĕ esploateze ideile depuse în însemnările memoriale în favórea lorŭ şi ca mărturiă viuă, că ideile lorŭ nu potŭ fi duşmane statului, cum susţinŭ creaturele lui Bismarck, după ce ele au fostŭ nutrite chiar de unŭ rege prusian şi de unŭ împĕratŭ germanŭ. Conservativii însĕ s'au silitŭ înzadarŭ de a slăbì valórea memoriilorŭ declarându-le de fulse.

In cele din urmă însuşĭ cancelarulŭ şi-a perdutŭ paţienţa şi într'unŭ „raportŭ imediatŭ“ către împĕratulŭ se silesce a şterge efectulŭ ce l'au produsŭ memoriile numindu-le false, dér admiţêndŭ totodată că ar puté sĕ fiă şi originale şi cerêndŭ dela împĕratulŭ voia de a puté cerceta pe cale judecătorésca cine e autorul publicaţiunei şi de a'lŭ trage la rĕspundere pentru că a „divulgatŭ secrete de statŭ“.

Bismark dă în acestŭ raportŭ o dovadă eclatantă despre spiritulŭ sĕu autoritarŭ, dér şi despre slăbiciunile sale. Par'că ar voi sĕ stea ca unŭ archangelŭ cu sabia de focŭ la porţile Germaniei şi sĕ feréscă sĕ nu între cumva în împĕrăţiă idei în adevĕrŭ liberale şi progresiste séu, cum le numesce elŭ, idei revoluţionare şi de discordiă interióră.

Destulŭ, că s'a pusŭ deja în scenă marele procesŭ în contra urzitoriului publicaţiunei şi a fóiei „Deutsche Rundschau“ spre a salva pretinsulŭ interesŭ alŭ statului.

Profesorulŭ Geffken, care a fostŭ unŭ şirŭ lungŭ de anĭ în serviciulŭ diplomaticŭ ca consiliarŭ secretŭ, unulŭ din contrarii politicĭ ai d-lui Bismark, e deocamdată victima acestui procesŭ curiosŭ, care denotă înainte de tóte, că Germania numai liberă şi multămită nu este.

DIN AFARĂ.

In Anglia situaţiunea politică din afară continuă a fi considerată ca *pacĭnică*. După o telegramă sosită din Londra, secretarulŭ de statŭ Fergusson într'o vorbire ce a ţinut'o în Lanchester s'ar fi declaratŭ în sensulŭ, că în cursulŭ celorŭ trei anĭ din urmă n'a fostŭ unŭ singurŭ intervalŭ, în care afacerile politice esterne sĕ fi datŭ bănuelĭ, că se va conturba pacea şi că în cursulŭ acestorŭ ultimĭ 3 anĭ mersulŭ pacĭnicŭ spre progresŭ alŭ comerciului şi industriei a fostŭ totŭ aşa de puţinŭ ameninţatŭ ca şi acuma.

*
* *

„Corespondance de l'Est“ primesce din Monastir, din isvorŭ turcescŭ, cu data de 18 Septemvre, următórele:

„Guvernulŭ imperialŭ, care nu ia nicĭ o mĕsură spre a se apĕra contra uneltirilorŭ grecescĭ şi bulgărescĭ în Macedonia, a credutŭ de bine sĕ se arate fórte energicŭ faţă cu Albanesii. Aicĭ şi la Coriţa s'au făcutŭ perchisiţiunĭ fórte severe în scopŭ d'a pune mâna pe tóte documentele relative la mişcarea naţională.

La Coriţa s'au aflatŭ numĕróse proclamaţiunĭ din partea comitetului albanesŭ din Bucurescĭ precum şi cărţĭ didactice în limba albanesă. S'au confiscatŭ d'asemenea diverse lădĭ conţinêndŭ cărţĭ de citire. In aceste cărţĭ s'ar afla unele pasage care ar puté sĕ aţiţe pe Albanesĭ.

Nu se scie până acum care este resultatulŭ perchisiţiunilorŭ d'aicĭ. Deo-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(2)

Cipariu şi filologia română.

Când însĕ cugetămŭ la vécurile următóre, se nasce în noi convingerea, că orĭ-ce comerciu şi orĭ-ce instituţiune culturală, disciplinĭ politice şi de statŭ au tresĕ stagneze, sĕ chiar dispară. Apoi urmà înlocuirea limbei române prin slavonă în scóla şi în biserica română. Vécurĭ întregĭ amŭ fostŭ nevoiţĭ sĕ progresămŭ succesive în acestŭ statŭ deplorabilŭ.

E însĕ legea naturală aceea, în urmarea căreia ţelina sterilă devine agru productivŭ; e bunulŭ naturalŭ acela, care conservéză unŭ prerogativŭ sfântŭ prin misteriósele sale modalităţĭ; e dreptulŭ naturei acela, care apĕră bunulŭ naturalŭ chiar şi prin forţa brută.

Şi fiind-că autorulŭ legei naturale e constantŭ şi imutabilŭ în lucrurile sale, e evidentŭ că justiţia sa absolută respectéză bunulŭ naturalŭ. Numai, mai numai pe acéstă cale amŭ rĕmasŭ în legitima şi strămoşésca nóstră ereditate: în limbă. Şi calamităţile seculare au imprimatŭ în corpulŭ ei urme, carĭ pórtă şi vorŭ purta timbrulŭ acelorŭ epoce de tristă memoriă. Atuncĭ nu e mirare, décă primii cultivatorĭ ai limbei nóstre în zelulŭ şi în dorulŭ lorŭ de a ne vedé limba limbă, de a o sci curată de acelŭ noianŭ de elemente străine, s'au dimisŭ pe calea analogiei şi a comparaţiunei a anunţa de cuvinte românescĭ cuvinte de origine evidentŭ slave.

E dreptŭ, că între dênşii erau unii ca p. e. P. Maiorŭ, care ţinea contŭ de evoluţiunea istorică a limbei şi I. E. Rădulescu recomanda studiulŭ cărtilorŭ şi hrisóvelorŭ romane din care sĕ ne luămŭ materialulŭ necesarŭ pentru limbă; totuşĭ acésta nu a scutitŭ filologii românĭ de a nu li se face imputarea, că au puţină cunoscinţă de principiile filologice séu, că le lipesce simţulŭ „istorico-moralŭ“. (Vedĭ princii de limbă de T. Cipariu pag. 234).

Urmările fură, că studiulŭ filologiei nu numai se suspendà pe unŭ timpŭ óre-care, dér, chiar devenise unŭ lucru odiosŭ, ca sĕ nu ḑicŭ ridiculŭ, înaintea nóstră. (Principii de l. şi s. p. 235).

Intru acestea contrarii noştri continuau cu o diliginţă rară a disputa latinitatea limbei nóstre etc.

In mijloculŭ acestei încurcăturĭ şi stărĭ nenaturale păşi T. Cipariu în studiile sale filologico-etimologice şi spuse lumei, spuse străinilorŭ, că limba română nu e o promiscuitate hematologică, nu e slavă, nu e grecă etc., ci e adevĕrata limbă latină. Archaismulŭ, elementele strĕine au întratŭ în dênsa prin contractulŭ perpetuu cu străinii, prin forţă, dér atuncĭ, când limba română era deja formată şi constituită după legile sale proprii, ci nu în epoca formaţiunei, în care casŭ s'ar mai admite verosimitatea ipoteselorŭ contrare: martore ne suntŭ formele abundente şi materialulŭ vechiu alŭ limbei.

Nu multŭ şi gramatica şi ortografia română din nou fu băgată în focŭ, luptele interne se împrospĕtară de trei orĭ prin sistemulŭ de limbă şi ortografiă alŭ fericiţilorŭ A. Trib. Laurianŭ şi Ioanŭ Maiorescu, primulŭ ca etimologistŭ estremŭ, alŭ doilea ca fonetistŭ estremŭ. Indată după dênşii păşesce T. Cipariu ca etimologistŭ moderatŭ.

Sistemulŭ sĕu ortograficŭ basatŭ pe dialectele şi monumentele vechĭ, îlŭ publică la 1841 sub titlulŭ: „Extractŭ de ortografiă cu litere latinescĭ pe temeiulŭ limbei şi ortografiei bisericescĭ şi osebirea dialectelorŭ, precum s'a urmatŭ dela 1835 în tipografia din Blaşŭ.“

Lumina ce s'a produsŭ în filologia română prin aparenţa acestui opŭ e nenegabila, căcĭ pe lângă constatarea diferitelorŭ dialecte s'a descoperitŭ diferenţa esistentă între dialectulŭ eclesiasticŭ şi profanŭ. Prin acésta ni s'a făcutŭ posibilă cunóscerea evoluţiunei istorice a limbei nóstre, ér prin acésta amŭ fostŭ induşĭ în fondulŭ preistoricŭ alŭ limbei şi în formele sale originale.

In aşa ḑisa literatură profană, séu în cronică, aflămŭ numai purismulŭ limbei. Nutritŭ de convingerea acésta Cipariu stărue, „ca limba bisericéscă sĕ ne fiă de basă, pe care sĕ se rădice murii solidĭ ai acestui edificiu mĕreţŭ către culmea lui.“ Apoi provócă pe toţĭ amatorii şi cunoscĕtorii însufleţiţi de acéstă

camdată se asigură că poliția a confiscatŭ unŭ pachetŭ de esemplare din diarulŭ albanesŭ alŭ societății „Drita“.

Eu mĕ întrebŭ de ce folosŭ potŭ fi persecuțiunile contra învĕțămêntului legalŭ și cu desĕvêrșire legitimŭ alŭ limbei albanese pe câtŭ timpŭ propagandelorŭ streine li se dă carte albă.“

SCIRILE DILEI.

„Pester Lloyd“ aduse dilele trecute scirea, că generalulŭ *Traianŭ Doda* ar fi demisionatŭ din funcțiunea onorifică de președinte alŭ fondului fostului regimentŭ de graniță Nr. 13. In privința acésta se scrie acum din Caransebeșŭ diarelorŭ ungurescĭ în modŭ tendențiosŭ, că Doda numai pentru aceea a demisionatŭ din acéstă funcțiune, pentru ca *sĕ provóce demonstrații* în favorulŭ sĕu și că adunarea generală a comunității de avere între strigărĭ demonstrative sgomotóse a trimisŭ la generalulŭ Doda o deputațiune de 24 membri cu scopulŭ ca sĕ-lŭ înduplece a-șĭ revoca abdicerea. Deputațiunea a fostŭ condusă de Popovicĭ, protopopulŭ Orșovei. Traianŭ Doda a primitŭ rugarea deputațiunei și șĭ-a revocatŭ abdicerea.

* * *

Presbiterialŭ evang. alŭ bisericei maghiaro-slave din Mezöberény, după cum cetimŭ în diarele ungurescĭ, a făcutŭ în adunarea presbiterială dela 9 Septemvre un însemnatŭ pasŭ pentru *a estermina panslavismulŭ din biscrica evangelică dela Bekes.* Adunarea a hotărîtŭ, ca în mănia „agitatorilorŭ“ panslaviștĭ din protopopiatulŭ evang. alŭ Bekes-ului, *rugăciunile în biserică sĕ se facă în limba ungurescă.* Asemenea s'a hotărîtŭ ca în viitorŭ toțĭ scolarii sĕ fiă catechisațĭ de două orĭ pe sĕptĕmână în limba maghiară. Pentru ca biserica sĕ pótă suporta cu succesŭ lupta pornită contra panslaviștilorŭ ce se țină de acéstă biserică, presbiteriulŭ a hotărîtŭ sĕ se înființeze unŭ fondŭ de 10,000 fl. sub numele *„Frăția maghiară.“* — Pornirĭ fatale și primejdióse!

* * *

In părțile Clușului mai mulțĭ pomĭ, cu deosebire merĭ, *au înfloritŭ a doua óră*, ba unii din ei au produsŭ a doua óră chiar și fructe.

* * *

„Reuniunea de binefacere a femeilorŭ maghiare protestante din Brașovŭ“ va da la 6 Octomvre n. c. în sala Otelului Nr. 1 din locŭ o *cină comună* urmată de petrecere cu jocŭ. Scopulŭ este ajutorarea copiilorŭ săracĭ la sĕrbătorile Crăciunului. Prețulŭ întrărei 80 cr.

* * *

Regele *Carolŭ* a conferitŭ marea cruce a ordinului „Coróna României“, locot.-mareșalului *Cariani*, comandantulŭ corpului de armată din Clușŭ.

* * *

Trenŭ de plăcere la Viena. Din incidentulŭ esposiției jubilare în Viena, subsemnatulŭ birou a dispusŭ sĕ se arangeze unŭ trenŭ de plăcere dela Brașovŭ la Viena și îndĕrĕtŭ cu unŭ prețŭ scădutŭ de 50% pentru fiăcare din clasele I-a, a II-a și a III-a. Călĕtoria se va face din Brașovŭ până la Clușŭ (din Brașovŭ trenulŭ va pleca Lunĭ séra în 8 Octomvre a. c. la orele 7 și 10 min.) cu trenulŭ de persóne obicĭnuitŭ, ér din Clușŭ la Viena se va face cu unŭ *trenŭ acceleratŭ separatŭ.* Precarea din Clușŭ va avé locŭ Marțĭ, în 9 Octomvre a. c. 6 óre dimineța, ér sosirea în Viena va fi Marțĭ, 9 Octomvre a. c. 9 óre séra. Doritorii din jurulŭ stațiunilorŭ învecinate ale Clușului, carĭ vorŭ sĕ ia parte la acéstă călĕtoriă, încă se potŭ bucura de acestŭ prețŭ redusŭ de 50 % la dus și întorsŭ. Biletele de drumŭ ale acestui trenŭ au valóre 30 de dile și îndreptățescŭ pe călĕtorĭ a face două întreruperĭ (odată în Pesta și încă odată) și ce privesce bagagiulŭ, au libertatea de a lua cu sine bagagiu de 25 kilo greutate. Pentru copiii mai micĭ de 10 anĭ se va face o reducere de prețŭ deosebită. Pentru comoditatea celorŭ ce vorŭ sĕ participe la acéstă eftină și rentabilă călĕtoriă, au sĕ se facă insinuările celŭ multŭ până în 3 Octomvre a. c. la subsemnatulŭ birou, unde se vorŭ da tóte deslușirile, chiar și pentru încuartirare și menagiare în Viena. Observămŭ, că pentru participanțĭ va fi de mare interesŭ presența împĕratului Germaniei, a Regelui Serbiei, precum și deschiderea noului teatru alŭ Curții. — *Biroulŭ orășenescŭ pentru eliberarea biletelorŭ de drum ale căłei ferate de statŭ reg. ung.*

Representațiune în afacerea rĕscumpărării regaliilorŭ.

(Urmare.)

Casurĭ analóge s'au întêmplatŭ și acolo, unde proprietarulŭ nu-șĭ administréză singurŭ proprietatea, ci personalulŭ economicŭ pré zelosŭ a efectuitŭ economisărĭ la contribuțiă fără scirea și învoirea proprietarului.

Fără vina proprietarului actualŭ s'a întêmplatŭ și aceea, că la acuirarea de proprietățĭ urbariale prin schimbŭ, cumpărare, séu altă cale, antecesorulŭ în proprietate, a tăinuitŭ adevĕratulŭ venitŭ și astfelŭ sub contribuțiă s'a pusŭ unŭ venitŭ mai micŭ decâtŭ a fostŭ celŭ realŭ.

In tóte aceste casurĭ ar fi cea mai nesuferită vătĕmare a dreptului, décă averea cuiva s'ar confisca fără desdaunare, pentru că o a treia persónă străină de elŭ fără scirea și conlucarea lui a plătitŭ mai puțină contribuțiă decâtŭ ar fi trebuitŭ sĕ plătéscă.

Afară de casurile acum înșirate credemŭ și scimŭ chiarŭ, că s'a întâmplatŭ și aceea, că sigurĭ proprietarii au făcutŭ declarații neesacte și prin acésta scărindu-șĭ contribuția, au păgubitŭ statulŭ în realitate.

Fiind-că fără îndoială există și astfelŭ de casurĭ, suntemŭ nevoițĭ a-le considera și pe acestea după meritŭ.

A apĕra fapte necorecte nu voimŭ și nu ne ținemŭ de datorința nóstră. Regretămŭ adêncŭ, că societatea omenéscă relativŭ la împlinirea conscienţiósă a datorințelorŭ nu a ajunsŭ încă la acea înălțime ideală, încâtŭ fiăcare sĕ-șĭ împlinéscă cu credință datorințele către statŭ.... Dér fiindŭ că trebue sĕ calculămŭ cu împrejurările date în realitate, suntemŭ silițĭ a ne scoborî din imperiulŭ ideilorŭ morale pe pămêntŭ și a examina după prescrisele legilorŭ respective, că tainuirea veniturilorŭ acum prescrise cu ce o pedepsesce legea.

Regularea dărilorŭ de venitŭ este făcută în art. de lege XXVI. din 1868 și ca basă a statoririi lorŭ suntŭ luate: declarațiunea voluntară a partidelorŭ și cercetarea oficială. In acéstă lege pentru întârdierea declarațiunii séu pentru declarațiune necorectă nu este normată nicĭ o pedépsă, ci relativŭ, la dările de venitŭ suntŭ a se aplica dispozițiunile art. de lege XXI din 1868 despre manipularea impositelorŭ publice. §. 90 din acéstă lege — pe care compilația oficială a legilorŭ și ordinațiunilorŭ despre darea de venitŭ în capit. 10 îlŭ amplifică și îlŭ detailează — prescriă, ca acela, care face o declarațiă falsă cu scop de scurta erarulŭ cu intențiune, are sĕ se pedepséscă cu suma de 1—4 orĭ luată a diferenței dintre venitulŭ realŭ și celŭ declaratŭ.

Prin urmare cea mai mare pedépsă a tăinuirii venitului adevĕratŭ este suma împătrită a dării de venitŭ.

Acum sĕ vedemŭ, că acéstă pedépsă în ce proporțiă stă cu paguba, pe care ar avé-o proprietarulŭ vinovatŭ, décă capitalulŭ de desdaunare s'ar plăti după planulŭ conținutŭ în proiectulŭ guvernului.

Darea de venitŭ după regalii este 10% din venitŭ, ér venitulŭ fiindŭ egalŭ cu 50% din valórea de capitalŭ a dreptului, este evidentŭ, că darea de venitŭ a statului corĕspunde cu ½% din valórea de capitalŭ a dreptului regalŭ. Décă prin urmare cineva prin declarația sa falsă păgubesce statulŭ dn darea de venitŭ, paguba acésta se urcă la ½% din palórea de capitalŭ a dreptului regalŭ, și décă acésta se descopere, elŭ se póte ăedepsi cu 2% din valórea mai susŭ numită. Décă acum presupunemŭ casulŭ, că cineva începêndŭ dela 1882 până la finea anului presentŭ, adecă în decursŭ de 7 anĭ a păgubitŭ neîntreruptŭ statulŭ prin aceea, că a datŭ o declarațiă falsă a venitului, suma pagubei din 7 anĭ totŭ nu face mai multŭ decâtŭ 3½%, pentru care cea mai mare pedépsă ce se póte aplica conformŭ legii, n'ar puté fi mai mare decâtŭ darea neplătită luată de patru orĭ, séu 14% din valórea de capitalŭ a dreptului.

Ér în locŭ de pedépsa cea mai grea pentru cea mai grea vină, proiectulŭ guvernului voesce sĕ enunțe perderea întregului capitalŭ corespundĕtorŭ venitului nedeclaratŭ.

(Va urma)

† Mareșalulŭ Bazaine.

Sĕptĕmâna trecută a reposatŭ în Madridŭ mareșalulŭ Bazaine, cunoscutŭ de comandantŭ alŭ armatei Rinului în rĕsboiulŭ franceso-germanŭ dela 1870. Bazaine a fostŭ cunoscutŭ mai întâiu ca comandantŭ alŭ corpului de expedițiune francesŭ din Mexico, sub alŭ cărui scutŭ șĭ-a instalatŭ archiducele Maximilianŭ domnia în acéstă țéră, care după plecarea trupelorŭ francese din Mexico a avutŭ unŭ sfîrșitŭ atâtŭ de tragicŭ pentru elŭ. Bazaine a fostŭ urzitorulŭ fatalului decretŭ, în urma căruia toțĭ republicanii prinșĭ cu armele în mână au fostŭ fără milă împușcațĭ. Bazaine a înduplecatŭ pe Maximilianŭ sĕ subscrie decretulŭ și președintele Juarez s'a provocatŭ la acestŭ decretŭ spre a justifica refugiulŭ sĕu de a agrația pe archiducele, care era prinsŭ în Gueretaro.

Cu trei anĭ mai târdiu Bazaine a comandatŭ ostirile francese în bătăliele dela 14, 16 și 18 Augustŭ 1870. In aceste bătălii elŭ a încercatŭ totulŭ spre a reeși victoriosŭ, dér s'a doveditŭ, după judecata militarilorŭ Germanĭ, ca unŭ generalŭ mediocru. Cu tóte acestea era sĕ învingă pe Germanĭ la Mars-la-Tour și numai jertfelorŭ colosale ce le-a adusŭ corpulŭ alŭ III-le de armată prusianŭ este a se mulțămi succesulŭ Germanilorŭ. După bătălia dela Gravelotte Mareșalulŭ Bazaine, fiindŭ tăiată linia sa de retragere la Parisŭ, a fostŭ silitŭ sĕ se retragă îndĕrĕtulŭ forturilorŭ dela Metz.

Este o cestiune deschisă décă Bazaine ar fi pututŭ sĕ scape de aicĭ spărgêndŭ linia inimicilorŭ. De trei orĭ a încercatŭ sĕ spargă acéstă liniă, dér fără resultatŭ. Francesii susținŭ că încercările acestea n'au fostŭ destulŭ de energice și seriόse, că Bazaine, audindŭ de proclamarea Republicei, a voitŭ sĕ conserve armata lui Napoleonŭ și a diplomatisatŭ jucândŭ unŭ rolŭ politicŭ dubiosŭ. In cele din urmă a trebuitŭ sĕ capituleze și elŭ cu tótă armata și sĕ mérgă în captivitatea germană.

---

limbă, sĕ ajute din tóte puterile edificarea acestui „Sionŭ românescŭ.“

Dér opulŭ prin care a produsŭ o adevĕrată revoluțiune reformătóre în filologia română este: „Pricipie de limbă și scriptură.“ Din acésta cunóscemŭ dorulŭ lui Cipariu, vasta sa erudițiune, de aicĭ concludemŭ la tótă individualitatea sa, de aicĭ primimŭ convingerea, că Cipariu s'a născutŭ pentru limbă.

Abstragêndŭ dela nobleța scopului, chiar și numai o muncă atâtŭ de consciă și seriósă e suficientă unui muritorŭ sĕ 'șĭ câștige nemurirea. Pentru aceea, înainte de a termina acestŭ articolŭ, ce'lŭ dedicămŭ memoriei scumpe a ilustrului filologŭ dela Târnave din incidentulŭ aniversării prime a decedării sale, ne permitemŭ a ne face cunoscința opului fiă și numai pe apucate.

E vorba, că concepuse în dênsulŭ ideia de a redacta unŭ diarŭ, care sĕ fiă depositarulŭ cercetărilorŭ și studiilorŭ filologico-istorice române. Ideia luà trupŭ la 1847 în 25 Ianuarie prin înființarea „Organului Luminării“, care însĕ, după o durată de unŭ anŭ și vr'o trei lunĭ, fù suprimatŭ prin evenimentele anului memorabilŭ 1848. Resultatele obținute au fostŭ publicate la 1866 în o nouă edițiune revĕdută și complectată. Scopulŭ autorului se găsesce îndată în articolulŭ primŭ și se resuméză în: „LITERE latine, și LIMBĂ câtŭ s'a puté mai curată“.

Ortografia cu litere latine, latine! Credemŭ, că acésta nu póte fi o utopiă, ci ea este o dispozițiune testamentală a acelorŭ doi magĭ dela Sudŭ, Șincai și Maiorŭ, a cărei execuțiune a fostŭ încredințată lui T. Cipariu. Abia însĕ se apucà de lucru și obstaculele îi și năvăliră poteca — alt-cum destulŭ de troenită — dificultățĭ cruciade furà puse în perspectivă ca afrontŭ nobilelorŭ nisuințe, ba chiar anateme sburară peste capulŭ lui Cipariu și Barițiu și asupra acelei pleiade ilustre, care voia cu totŭ prețulŭ sĕ ne curățină de „sdrențele ciriliane“, cum numiau ei cirilele.

Pe când se înființase „Organulŭ Luminării“ între noi nu crasa întru atâtŭ retrogradismulŭ, ca opacismulŭ. Și de aicĭ e esplicabilă rîvna și energia desvoltată încă în primulŭ numĕrŭ alŭ „Organului Luminării“. Cipariu după unŭ studiu îndelungatŭ și profundŭ, încăruntțitŭ în filologii, cu eruditulŭ sĕu apĕratŭ sciințificŭ se credea pe sine de o autoritate, de unŭ magistru, căruia aveamŭ sĕ ne subordonămŭ. Și cu totŭ dreptulŭ! Dér fanatismulŭ unora și egoismulŭ altora nu cedară savantului nostru. Când permitemŭ acésta nu suntemŭ accesibilĭ a-'i atribui nimbulŭ infalibilității, ci ținemŭ numai contŭ de starea ortografiei române și de cele două extremitățĭ date de Maiorescu-Laurianŭ, între carĭ Cipariu luase calea cea mai bună, nu căcĭ în ultima analisă și ortografia prin sistemo și dispute conscii și serióse ajunge la perfecțiune, pre cum aurulŭ prin focŭ la lămurire, numai acestea lipseau la cei mai aprigĭ cârtitorĭ.

Cu doi anĭ mai târdiu „Gazeta Transilvaniei“ începù și ea a aplica literile latine. La multele dér bĕtrânele stăruințe ale lui Asachi Georgiu din Moldova și la ale lui Eliade din Muntenia pe la 1860 literile latine începù a avé o trecere mai mare în principate; pressa română, care pe la 1860—61, era representată prin vre-o 19 diare, îmbrăcà costumulŭ adevĕratŭ străbunŭ.

Despre unitatea ortografică însĕ nu era vorbă. Două comisiunĭ profesorale: una la Bucurescĭ, alta la Iașĭ instituite înainte de anii 1860, anume au fostŭ recercate sĕ discute cestiunea ortografiei cu litere latine. Guvernulŭ austriacŭ din rațiunĭ de organisațiune politică delégă la 1860 trei comisiunĭ cu defigerea ortografiei, una la Sibiiu, alta la Timișóra și alta la Cernăuțĭ. Cu escepțiunile Bucovinenilorŭ, resoluțiunile celorŭ două comisiunĭ furà puținŭ decise afară de repugnarea orĭ cărei ingerențe a guvernului în materiă de limbă și ortografiă română, care fù pronunțată într'unŭ ton destulŭ de bărbătescŭ, conscie fiindŭ de misiunea, „că națiunea nóstră este una, limba ei încă are sĕ fiă una și aceeașĭ“. In sensulŭ acesta comisiunea din Sibiiu pretindea, că spre a judeca și decide asupra obiectului în cestiune se recere flórea națională în unitate.

(Va urma.)

Mai târdiu Bazaine a fostŭ trasŭ în cercetare pentru causele desastrului sĕu. In 6 Octomvre 1873 elŭ a fostŭ adusŭ înaintea consiliului de resbelŭ, sub preşedinţa ducelui de *Aumale* şi în 10 Dec. alŭ aceluiaşĭ anŭ a fostŭ condamnatŭ la mórte. Judecătorii înşişĭ au cerutŭ însĕ agraţiarea lui dela preşedintele Mak-Mahon care a strĕformatŭ sentinţa de mórte în închisóre de 20 anĭ. Opiniunea publică în Francia susţine şi acuma, că Bazaine prin atitudinea sa echivocă şi aşteptătóre a tradatŭ interesele apĕrării naţionale.

Bazaine a fostŭ transportatŭ şi închisŭ în fortulŭ Sainte-Margerite. După 9 lunĭ sosi deodată scirea, că a fugitŭ din captivitate. Unii credŭ, că însuşĭ Mak-Mahon, soţulŭ lui vechiu de arme, l'a lăsatŭ sĕ scape. De atuncĭ Bazaine a trăitŭ în Spania şi nu s'a mai audiŭ nimicŭ de elŭ până acuma. Elŭ a fostŭ uitatŭ ca toţĭ cei ce au avutŭ nenorocirea de a fi învinşĭ.

Bazaine a muritŭ în cea mai mare singurătate căcĭ soţia sa, o creolă încă tĕnĕră, de trei anĭ se află cu copii sĕi mai micĭ în Mexico. Nicĭ fiulŭ sĕu celŭ mai mare, care servesce ca sergentŭ într'unŭ regimentŭ de vĕnătorĭ spaniolŭ n'a fostŭ la tată-sĕu, când a muritŭ. Bazaine lăsă după sine puţină avere. Elŭ era fórte agreatŭ în societatea din Madridŭ.

Industria forestieră pe domeniulŭ corónei în România.

Din „Curier. Fin". din Bucurescĭ reproducemŭ în estrasŭ următórele:

După grele lupte şi marĭ sacrificii amŭ ajunsŭ în fine sĕ numĕrămŭ şi în România câteva esploataţiunĭ de pădurĭ de o ordine superioră, care ne dă mĕsură de ceea ce póte face mintea şi mâna omului pentru cultură şi civilisaţiune.

Voimŭ sĕ vorbimŭ de importantele industrii forestiere instalate la Bicazŭ, Sabaşa şi Mălinĭ, ai căror munţĭ şi pădurĭ locuite până erĭ de totŭ felulŭ de fiare sĕlbatice, au ajunsŭ astădĭ a fi transformate într'unŭ felŭ de orăşele locuite de sute de lucrătorĭ, silonate de căi ferate şi iluminate cu electricitate.

S'ar părea că ceea ce avansămŭ aci ar fi unŭ visŭ, de-órece nimĕnui nu i-ar trece prin minte că în munţii sĕlbaticĭ dela Mălinĭ s'ar putea găsi esploataţiunĭ de ferestrae americane cu 18 kilometrii de drumŭ de ferŭ şi cu serviciu de electricitate înadinsŭ instalatŭ pentru a activa şi nóptea câtŭ mai mult posibilŭ esploataţiunea. Cu tóte acestea lucrulŭ esistă şi industria forest'eră din munţii Bicazulŭ, Sabaşa şi mai cu sémă din munţii Mălinĭ, este şi trebue sĕ fiă considerată ca una din cele mai frumóse podóbe şi mai marĭ succese ale României economice!

In urma rĕsboiului vamalŭ ţĕranii din partea locului, carĭ se ocupau altădată cu crescerea vitelorŭ, la care au renunţatŭ de când Austro-Ungaria ne-a închisŭ graniţele, găsescŭ astădĭ a deservi cu carele şi cu braţele lorŭ o industrie formidabilă care le procură de lucru.

Din tóte acestea reese, că ceea ce urmăresce administraţia domeniului Corónei este crearea unui centru de muncă pentru locuitorii românĭ. Aceia, carĭ susţinŭ că pe aceste domenii n'ar fi decâtŭ streinĭ, neadevĕrurĭ grăescŭ deórece e sciutŭ de tótă lumea, că toţĭ împiegaţii administraţiei domeniului corónei suntŭ românĭ şi ca lucrătorĭ simpli nu se întrebuinţéză streinĭ, decâtŭ numai atuncĭ, când Românii nu voescŭ sĕ lucreze.

Intêmplărĭ diferite.

Focŭ. In comuna Ciugudelŭ unŭ incendiu vehementŭ a causatŭ o pagubă de 6000 fl. locuitorului Manu Ironimŭ, arendatorulŭ domeniului lui Palfy Denes. Se presupune că făculŭ ar fi fostŭ pricinuitŭ de mânĭ rele. S'a pornitŭ cercetare.

Nenorocire. In 14 Septemvre n. c. au mersŭ mai mulţĭ locuitorĭ din comuna Secaşŭ, ca sĕ-şĭ păzéscă cucuruzulŭ din imaşulŭ comunalŭ pe care ilŭ prădau porcii sĕlbaticĭ. D'odată se ivesce însĕ unŭ porcŭ sĕlbaticŭ (gliganŭ) ne mai pomenitŭ de mare înaintea lui Iosifŭ Marişŭ, care la momentŭ îşĭ descărcă puşca asupra lui, rănindu-lŭ la unŭ piciorŭ. Porculŭ sĕlbaticŭ însĕ înfuriatŭ se repede la dênsulŭ şi începe a-lŭ străpunge cu colţii într'atâta, încâtŭ bietulŭ omŭ îndată a şi muritŭ. La audirea sgomotului au grăbitŭ apoi ceialalţĭ soţĭ ai nenorocitului, carĭ puşcară porculŭ sĕlbaticŭ aducêndu-i pe ambii în comună morţĭ. — Bĕtrânii spunŭ că în viéţa lorŭ nu au vĕdutŭ dihania atâtŭ de mare.

Norocŭ în nenorocire. Din Sighetulŭ Marmaţiei se scrie, că preşedintele de tribunalŭ de acolo Kostka Geza, împreună cu nevastă-sa şi cu judele de tribunalŭ Segan Antal fură ameninţaţĭ de o mare primejdiă în diua de 25 Sept. Pe când ei se preâmblau împreună cu trăsura, de-odată se rĕsturnară aruncaţĭ fiindŭ câtŭ colo departe de trăsură. Fiind-că loculŭ pe care au cădutŭ era plinŭ cu petrii, preşedintele de tribunalŭ îşĭ sfăşiă faţa şi fu vĕtĕmatŭ la capŭ, nevastă-sa îşĭ rupse gura şi se răni la piciore, ér judele de tribunalŭ îşĭ sparse capulŭ în trei locurĭ. *Norocul ŭ* constă în împrejurarea, că nicĭ unulŭ n'a primitŭ rană de mórte.

Literatură.

„Lumina pentru toţĭ", *revistă pedagogică*, apare în Bucurescĭ de două-orĭ pe lună sub direcţiunea d-lui *Eniu Băltenu* (Calea Moşilor Nr. 138); abonamentulŭ pe anŭ 12 lei. — Cuprinsulŭ N-rului 6 an. IV. 15—31 Augustŭ 1888: Pentru cititorii noştri, de direcţiă; Mişcarea pedagogică din afară; Transformismul, de D. Ionescu; George Creţianu, de Al. I. Şontu; Schiţe din Istoria Pedagogiei, de Ionŭ Russu; O carte de mare însemnătate, de Ion Russu; Metodŭ, Mod, Procedură şi formă în Pedagogiă, de E. B.; Din Ungaria, de I. Russu; Bibliografiă.

Invitare.

Domnii membri ai despărţĕmêntului IV (Sasŭ-Sebeşŭ) alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, precum şi alţĭ iubitorĭ de progresulŭ poporului românŭ se invită prin acésta cu tótă onórea a participa la adunarea generală a despărţĕmêntului ce se va ţine la *28 Octomvre a. c. st. n.* în comuna Săsciorĭ.

Sasŭ-Sebeşŭ, 30 Septemvre 1888.

Direcţiunea despărţ. IV.

Danilŭ Davidŭ, actuariu. **Ioanŭ Piso**, directorŭ.

Mulţămită publică.

Comitetulŭ parochialŭ alŭ bisericei SS. Archangelĭ din Satulungŭ aduce prin acésta mulţămită următorilorŭ generoşĭ donatorĭ, carĭ înţelegêndŭ despre starea critică, în care se afla şcóla nóstră, s'au grăbitŭ a ne veni în ajutorŭ prin contribuirĭ benevole, colectate de *D-lŭ Pavelŭ Panţu*, comerciantŭ în Ploescĭ:

Pavelŭ P. Panţu 40 lei, Ionŭ R. Gologanŭ 20 lei, George P. Panţu 20 lei, Alecse P. Panţu 20 lei, Ionŭ G. Stroescu 20 lei, M. T. Stănescu 10 lei, Nicolae B. Olteanŭ 5 lei, G. Dobrescu 5 lei, A. Namescu 10 lei, Duţu P. Panţu 5 lei, Duţu R. Panţu 9 lei, G. Cârjeanŭ 5 lei, Niţă Pârvescu 5 lei, A. Georgescu 5 lei, Max I. Schafurŭ 2 lei, D. Theodorescu 2 lei, N. Petrescu 2 lei, Ghiţă Gr. Sorescu 10 lei, George Radoviciŭ 10 lei, Constandinŭ Ionŭ 5. lei, S. Schmettau 2 lei, N. I. Brânzescu 2 lei, C. Dimitrescu 2 lei, D. G. Moţoiu 2 lei, Stefanŭ Nicolau 2 lei, Scarlat Ionescu 2 lei, Ion I. Carabelea 2 lei, Protopopescu 2 lei, T. D. Christescu 3 lei, Niţă L. Gogaşa 1 leu, Tache Aldescu 1 leu, D. Bômbĕnŭ 2 lei, H. A. Alexiu 2 lei, Anonimŭ 5 lei, Aronŭ Trifu 2 lei, Anonimŭ 2 lei, Ghiţă Ionescu 10 lei, Preotulŭ N. Iòchimescu 8 lei, Hagi V. Vasiliu 1 leu, Ionŭ B. Găitanŭ 5 lei, Irimiă I. Hărjescu 2 lei, George R. Bociógă 2 lei, George Sulescu 2 lei, Valeriu R. Bociógă 2 lei, Costică V. Braşoveanŭ 2 lei, Ion Lăzărescu 4 lei, Dumitru R. Chiţu 2 lei, Zacharia 2 lei, Radulŭ 1 leu, O. Penescu 1 leu, Paraschivŭ Dimitrescu 1 leu, Tache D. Stănescu 2 lei, Anonim 2 lei, I. S. Xenia 2 lei, C. Zacharia 1 leu, Demetru Cosmescu 2 lei, Ionŭ Minea 2 lei.

Suma totală 300 lei.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Viena, 2 Octomvrie. La ordinulŭ Majestăţii Sale se adună astădĭ aicĭ deja toţĭ archiducii ca sĕ priméscă pe împĕratulŭ Germaniei.

Viena, 2 Octomvre. Împĕrătésa va primi pe împĕratulŭ Wilhelm la palatŭ (Hofburg).

Berlinŭ, 2 Octomvrie. Consiliarulŭ secretŭ Geffken îndată după arestarea sa a fostŭ supusŭ unui interogatoriu de trei óre înaintea procuraturei superióre. Astădĭ va fi supusŭ unui interogatoriu înaintea judelui de instrucţiune. In privinţa transportării sale la Berlinŭ s'au începutŭ negociărĭ între autorităţĭ.

Berlinŭ, 2 Octomvre. Scirea că împĕratulŭ a declaratŭ în Detmold memoriile lui Fridericŭ ca false se desminte categoricŭ. Împĕratulŭ şĭ-a esprimatŭ numai nemulţumirea asupra publicării.

München, 2 Octomvre. Împĕratulŭ Germaniei a sositŭ aicĭ aseră. La gară dându-se josŭ din cupeu a alergatŭ înaintea prinţului-regentŭ alŭ Bavariei, l'a salutatŭ îmbrăţoşându-lŭ şi sĕrutându-lŭ de cincĭ orĭ.

In urma unei viue mişcărĭ între internaţionalĭ şi anarhişţĭ şi în urma unorŭ faime de atentatŭ au sositŭ aicĭ mulţime de poliţişţĭ secreţĭ.

DIVERSE.

Unŭ glonţŭ în capŭ 29 de anĭ. Printre soldaţii căduţĭ la bătălia dela San-Martino în 1859, a fostŭ şi Antonio Fendatari, din Cremona, lovitŭ de unŭ glonţŭ în frunte. Elŭ se vindecă de rana primită, dér din Maiu anulŭ acesta se plângea de o mare durere de capŭ. In acelaşŭ timpŭ o uşóră umflătură se produsese în loculŭ unde fusese rana. Medicii bănuiră, că o sĕ fiă o ţandără de osŭ, şi declarâra lui Fendatari, că trebuia sĕ 'i estragă ţandăra, ca sĕ se evite complicaţiunĭ. Rănitulŭ primi. Care nu fu însĕ mirarea doctorilorŭ Pizzamiglio şi Coggi, când după ce scóseră câteva ţandărĭ de osŭ, găsiră unŭ glonţŭ de puşcă ghintuită austriacă, glonţŭ care de douĕdecĭ şi nouĕ de anĭ dăcea turtitŭ în cutele frunţii, fără ca Fendatari sĕ fi datŭ vre-o dată séma de una ca asta în tótă acea vreme. Fusese în totdéuna încredinţatŭ, că glonţulŭ, lovindŭ în cozorculŭ chipiului, deviase şi 'lŭ rănise numai superficialŭ. Operaţiunea, care a izbutitŭ fórte bine, a ţinutŭ douĕ ore şi jumĕtate. Glonţulŭ se băgase aşa în osŭ, că hirurgulŭ a fostŭ nevoitŭ sĕ 'lŭ scótă în fărîmăturĭ. Fendatari se simte acuma fórte bine şi rana operată i se va închide în curêndŭ.

Staţiunea romană Centum-Putea, cea multŭ căutată de istoricĭ şi archiologĭ, sĕ pare a se fi descoperitŭ în apropierea (cătră Nordŭ) a comunei Surduculŭ-mare în Comitatulŭ Caraş-Severinŭ. Acéstă staţiune formézĕ unŭ quadratŭ de 200 de paşĭ în lungimea unei lăturĭ şi este împresurată şi astădĭ de unŭ şanţŭ de 2 metri de înaltŭ. Cărămidile romane aflate califică loculŭ de o întăritură romană. Fundamente de casă nu se vĕdŭ, dér dêcă s'ar întreprinde săpăturĭ, e verosimilŭ, că se vorŭ descoperi şi fundamente. Staţiunea se vede, că n'a avutŭ o deosebită însĕmnătate. Părţĭ ale călei romane s'au aflatŭ încă bine conservate. In depărtarea dela comuna Jidovinĭ (Bersovia) până la Centum-putea corespunde precisŭ cu îndepărtarea ce o aflămŭ în table numite Peutingeriane între aceste douĕ locurĭ. Ce se atinge de numirea staţiunei Centum-Puţea (o sută de puţurĭ) probabilŭ, că pe timpulŭ Romanilorŭ fiindŭ regiunea acésta încongiurată de pădurĭ seculare, vorŭ fi existatŭ multe fântânĭ în apropierea ei.

Tonulŭ ca putere motrice. Câteva diare francese suntŭ pline cu felŭ de felŭ de descripţii minunate şi dărĭ de sémă asupra nouĕi descoperirĭ a Americanului Keely, care voesce sĕ întrebuinţeze o putere interatomatică la tunurĭ. Acéstă putere a lui este tonulŭ. Intr'o di elŭ a observatŭ influenţa acordurilorŭ musicale asupra gémurilorŭ şi asupra oglindilorŭ din odaia unde locuia. „Córdele de sêrmă, dice Keely, vorbeau, sticla rĕspundea întocmai şi regulatŭ." Acéstă observaţiă a mai făcut'o şi alţii, dér d. Keely se folosi de dênsa şi conchise de aci, că cu o orchestră poţĭ desfăşura o putere mare, care sĕ fiă chiar şi mai mare decâtŭ alŭ cataractei Niagara şi o d-ră care drăngănesce din piano, desfăşură o putere, care echivaléză cu aceea produsă de 200 de caĭ. Motorulŭ sĕu interatomaticŭ e constituitŭ din unŭ liberatorŭ, care stă în legătură cu unŭ diapasonŭ şi care este pusŭ în mişcare prin unŭ mare arcuşŭ de vióră. Puterea ce se află adunată în liberatorŭ, trece apoi prin o reţea (împletitură) făcută din platină. De aci puterea e transportată mai departe şi apoi pune în vibraţiă roţile şi pârghia, într'unŭ cuvêntŭ la orĭ ce şi orĭ şi cum. Keely a făcutŭ unŭ astfelŭ de motoriu cu ajutorulŭ unui cornet à piston, de o putere de 250 de caĭ. Cu acéstă nouă maşină elŭ a făcutŭ nisce esperienţe minunate, în faţa unui publicŭ, care se compunea din mai mulţĭ bărbaţĭ competinţĭ. In 18 minute găurì cu unŭ sfredelŭ o gaură adêncă de 6 metri, avêndŭ o circumferinţă de $1^1/_2$ metri în granitulŭ quarţos din Cotskil-Mountains. Mai târdiu apoi fixà motorulŭ sĕu la o locomotivă, pe care singurŭ în persónă o conducea cu acéstă putere dela Filadelfia la New-York.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 29 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.34	Vênd.	9.38
Argintŭ românescŭ .	„	9.30	„	9.34
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.54	„	9.56
Lire turcescĭ . . .	„	10.82	„	10.86
Imperialĭ	„	9.82	„	9.86
Galbinĭ	„	5.62	„	5·67
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.—
Renta de hârtiă 5%	90.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	146.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	112.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	122.75
Renta de hârtiă austriacă	81.15
Renta de argintŭ austriacă	81.80
Renta de aurŭ austriacă	110.50
Losurĭ din 1860	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	873.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	306.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr . .	312.60
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.71
Napoleon-d'orĭ	9.58
Mărcĭ 100 împ. germane	59.45
Londra 10 Livres sterlinge	121.40

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.